

# PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

# POMIGACZE

## GM. TUROŚŃ KOŚCIELNA

Opracowany przez Radę Sołecką wsi Pomigacze

MARZEC 2010



PRZEWODNICZĄCY RADY

*DF*  
mgr Danuta Łukaszuk



## Wstęp.

Plan odnowy miejscowości stanowi jeden z ważniejszych elementów służących do poprawy warunków życia i pracy na obszarach wiejskich. Opracowanie planu ma także na celu pobudzenie lokalnej społeczności do wspólnego działania na rzecz rozwoju naszej miejscowości, jej promocji oraz zaspokojenia potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców i osób przebywających gościnnie w naszej miejscowości. O tym, że nasza miejscowość była atrakcyjna świadczą pozostałości po naszych dziadkach.

Wieś w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku zaczęła tracić na atrakcyjności, rolnictwo jako źródło utrzymania przegrało z ofertą pobliskiego wojewódzkiego miasta Białegostoku - praca i lepsze warunki bytowe spowodowały migrację młodych wykształconych ludzi ze wsi do miasta. Obecna sytuacja gospodarcza naszej ojczyzny zaczyna zmieniać kierunek migracji w naszej miejscowości.

Doinwestowana i odnowiona wieś odzyska swoją atrakcyjność jako miejsce zamieszkania, zapewni jej mieszkańcom godziwą jakość życia, zacieśni więzy społeczne w procesie budowy wspólnego dobra.

Pozyskiwanie środków finansowych na nasze cele odbywać się będzie w ramach gminnych programów inwestycyjnych. Stworzenie takiego dokumentu uwzględnia różne pomysły i opinie mieszkańców, a osiągnięte porozumienie lokalnej społeczności pozwoliło na wypracowanie wspólnej strategii. Proponowane przedsięwzięcia mieszkańcy uznali za możliwe do zrealizowania przy jednoczesnym zaangażowaniu własnym i samorządu gminy.



## Charakterystyka miejscowości.

Pomigacze umiejscowione są we wschodniej części gminy Turośń Kościelna, powiat białostocki województwa podlaskiego. Powierzchnia administracyjna sołectwa wynosi.... ha. Główne pasmo zabudowy rozciąga się wzdłuż asfaltowej drogi powiatowej na przestrzeni około 1 km. Równolegle do niej przebiega droga gminna także w znacznym stopniu zabudowana. Mieszkańcy swoją miejscowość do niedawna dzielili na trzy części: Rudniki, Sierednianie i Howieny. Według danych na dzień 31 grudnia 2009 roku wieś posiadała 262 mieszkańców. Podział przedstawia się następująco:

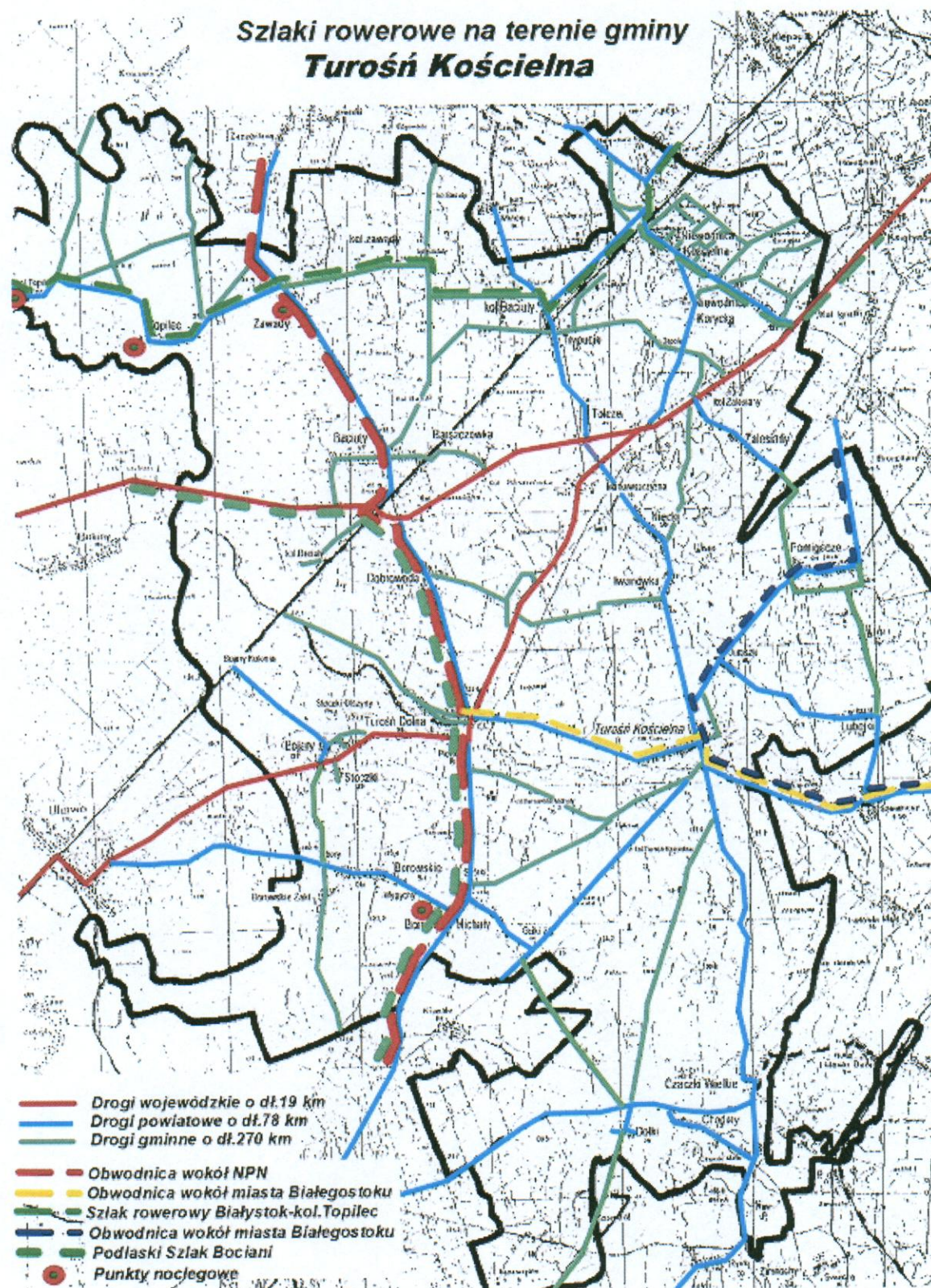
- kobiety – 131
- mężczyźni – 131
  - ◆ osoby do 18 roku życia – 51
  - ◆ osoby w wieku 18-60 lat – 176
  - ◆ osoby powyżej 60-go roku życia – 35

Budynków mieszkalnych w miejscowości jest około, stu, lecz nie wszystkie są zamieszkałe. Mieszkańcy utrzymują się z pracy w niewielkich gospodarstwach rolnych połączonej z pracą w instytucjach, rent i emerytur.

Obszar sołectwa obecnie jest atrakcyjnym miejscem pod zabudowę jednorodzinną i cieszy się dużym zainteresowaniem osób migrujących z pobliskiego miasta Białegostoku. Brak uciążliwych usług, upadłe rolnictwo na słabych ziemiach, które częściowo zostały zalesione nadały okolicy atrakcyjny wygląd. Każdy mieszkaniec znajdzie tu spokój i wyciszenie. Osoby tu osiadłe posiadają dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej: wodociąg, kanalizacja, sieć telekomunikacyjna. W centralnej części miejscowości znajdziemy coś dla ciała – sklep spożywczy, oraz coś dla duszy – kaplicę stanowiącą miejsce spotkań modlitewnych dla mieszkańców. Przez miejscowość przebiega linia autobusowa Białystok – Turośń Kościelna – Łapy. Zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Turośń Kościelna wyznaczona jest ścieżka rowerowa jako obwodnica wokół miasta Białegostoku (Białystok –



Hryniewicze – Juchnowiec Kościelny – Szerenosy – Turośń Kościelna – Juraszki – Pomigacze – Księżyno – Białystok).



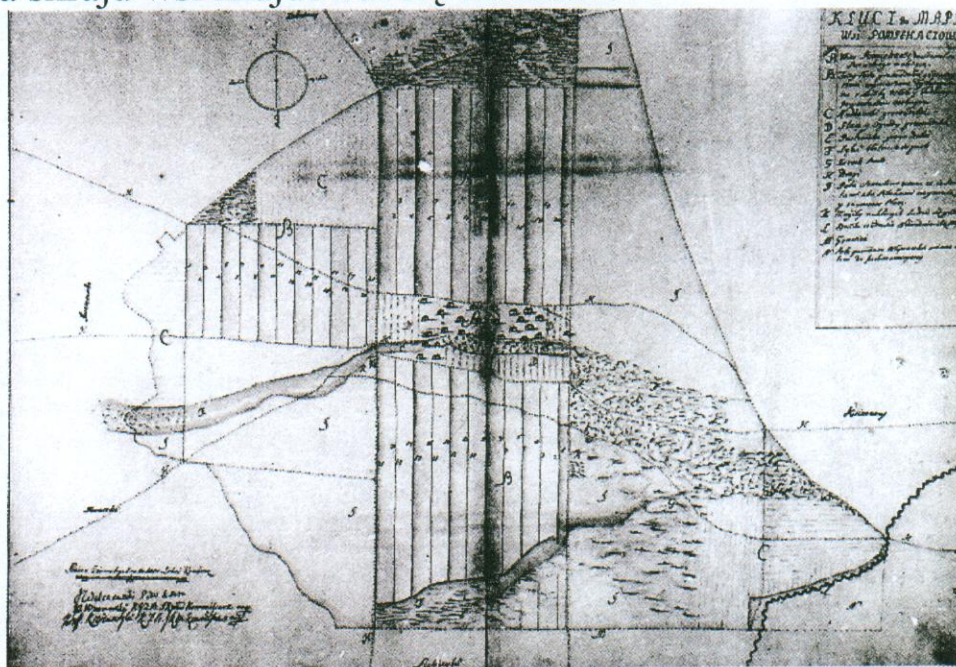


## Historia.

W V – VII wieku ziemie między Narwią i Supraślą były bardzo słabo zaludnione, a porastające tu lasy, bagienne tereny oraz rzeki dawały dobrą osłonę plemionom Jaćwingów i Gallindów. W X wieku przez te tereny przebiegał ważny szlak handlowy biorący swój początek od Morza Czarnego. Na szlaku tym osiedla się ludność mazowiecka, a następnie po wielu wojnach powstaje osadnictwo ruskie i litewskie. Od początku XV wieku ta część Podlasia jest już systematycznie zasiedlana przez ludność posługującą się polskim jak też i ruskim językiem.

Istnieje legenda, że w tym właśnie czasie osiedlił się na tych ziemiach kowal, mając dużo pracy zatrudnił pomocników nazywanych potocznie pomagaczami, którzy to dali początek osadzie i jej nazwie. Na skraju wsi znajdował się cmentarz.

Mapa wsi- POMIGACZE. AGAD  
Zb. Kart. 134-2. Oryginał-1761-J.  
Wilczewski. Skala oryginału ok.  
1:6400, rękopis, wielobarwny, wymi-  
ary 73x53 cm. Opis legendy- A: wieś  
Pomigacze do Starostwa Suraskiego  
należąca, B: trzy pola gromadzkie  
geometrycznie wymierzone dystyn-  
gowane z liczbą włók u poddanych  
inwentarzem osobnym, C: naddatki  
gromadzkie, D: place i ogrody grom-  
adzkie, E: pastwiska gromadzkie, F:  
łąki błotniste częściowo, G: zaroście  
puste, H: drogi, I: pola szmatowe  
zwane że je szmatmi albo sztukami  
nazywają i zagrodowe płacą, K:  
mogily na których ludzi się grzebie,  
L: rzeczka ze zdrojów  
Niewodnica. Tamże Młynisko, M:  
granice, N: pole gromadzkie  
młynarskie miano odebrać od  
Juchnowszczyzny.



Obecnie w tym miejscu są zakopane szczątki naszych przodków, na nich pomnik i tablica z napisem.





W okresie zmian historycznych nazwa miejscowości przyjmowała brzmienie w języku panującej administracji: Pomiace, Pomiehacze,



Pomihace, wielu jej mieszkańców do niedawna jako miejsce urodzenia i zamieszkania podawało Pomygacze, od 1980 roku posługujemy się nazwą Pomigacze.



### **Inwentaryzacja zasobów.**

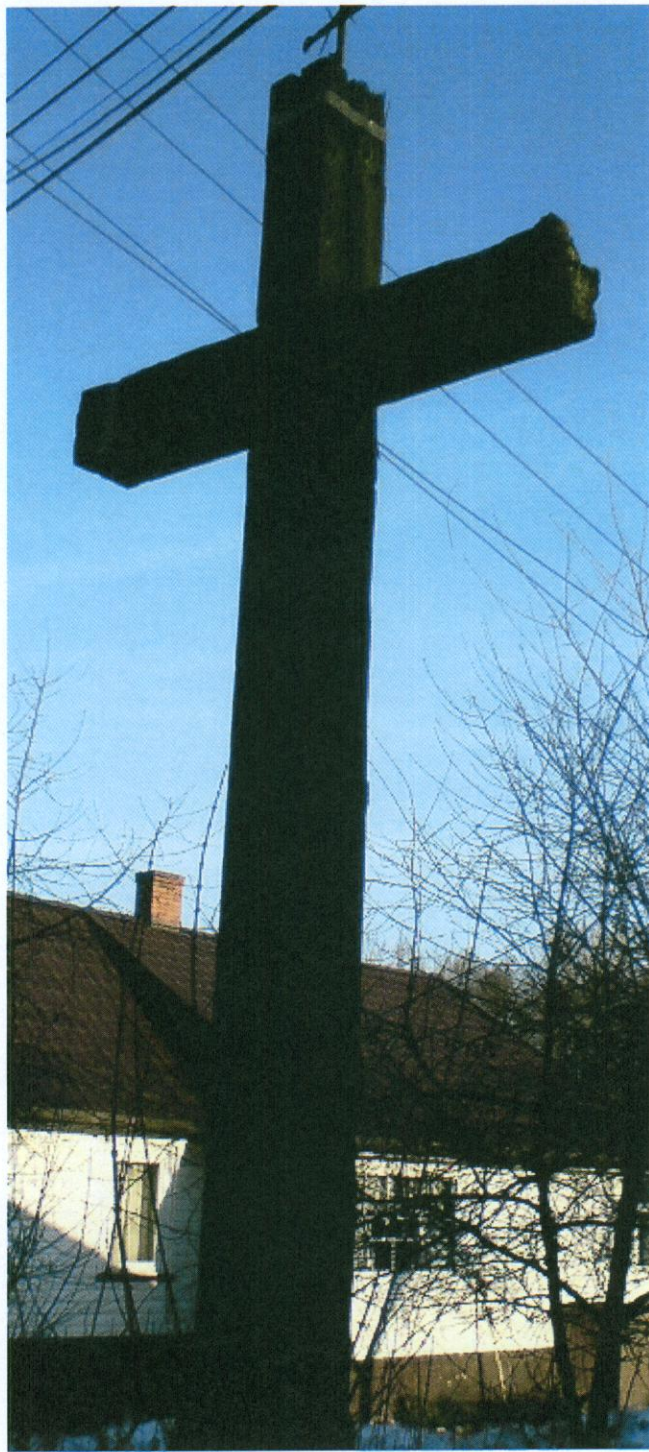
#### **-zasoby przyrodnicze**

Otoczające miejscowość lasy i bogata szata roślinna oraz pagórkowaty teren pozwalają usłyszeć z ust osób goszczących w naszej okolicy słowa „na pewno tu wrócę”. Lasy bogate są w grzyby i jagody – poszukiwaczy runa leśnego też często można spotkać. Nieobcy dla ucha jest śpiew skowronka, klekot bociana, głosy wielu innych gatunków ptaków i zwierząt. Przez miejscowość przebiega ciek wodny, na którym bobry zrobiły tamę. Połowę miejscowości otaczają grunty rolne w znacznym stopniu obsiane zbożem i trawą.

#### **-dziedzictwo kulturowe.**

W miejscowości brak jest obiektów związanych z odległymi dziejami. Zachowało się kilka budynków mieszkalnych i gospodarczych z okresu dwudziestolecia międzywojennego. Do dzisiejszego dnia zachował się drewniany krzyż postawiony po wielkim pożarze w 1885 roku, od uderzenia pioruna całkowicie spłonęło wówczas dziewięć gospodarstw. Miejsce zakończenia pożaru zostało przez mieszkańców oznakowane krzyżem.





. Szczególnym sentymentem darzony jest budynek dawnej szkoły, w którym znalazło się miejsce na świetlicę wiejską z biblioteką. Tu właśnie skupiało się główne życie kulturalne miejscowości, pierwsze powojenne kino objazdowe „Manifest” gromadziło wielu widzów przed ekranem. W świetlicy urządzone były potańcówki, spotkania z ludźmi kultury i nauki, urzędnikami państwowymi.





Tradycyjne były jasełka inscenizowane przez lokalną młodzież.



W okresie funkcjonowania szkoły powstał dziecięcy zespół pieśni i tańca, który swoimi występami uświetniał różne uroczystości.





Nieodzownym elementem większości polskich wsi były Koła Gospodyń Wiejskich, co miało miejsce także i u nas. Dobrze zorganizowane koło prowadziło różne formy działalności, członkinie oraz publiczność przygodę z formą kabaretu do dziś mile wspomina.





Drewniany budynek obecnie wymaga głębokiej renowacji.



Duży udział w funkcjonowaniu tej placówki posiadał członek naszej wspólnoty Michał Więcko prowadzący przez długie życie szczegółową kronikę dziejów wsi. Została ona przekazana do białostockiego archiwum celem opracowania przez historyków.

Kolejnym elementem, który wpisał się w dzieje wsi jest wieża syreny strażackiej zbudowana w 1959 roku. Używana sporadycznie, ale na pewno następne pokolenia będą w posiadaniu sprawnej pamiątki po byłej jednostce ochotniczej straży pożarnej. Na cokole widnieje napis:

OCHOTNICZA  
STRAŻ POŻARNA  
W POMYGACZACH  
ZORGANIZOWANA  
4 WRZEŚNIA  
1947 R.





Drugim obiektem mającym duże znaczenie w życiu wsi jest kaplica zbudowana przez mieszkańców w latach 1948- 1951. Każdego roku 4 września odbywa się tu tradycyjna msza odpustowa św. Rozalii – patronki miejscowości a także w obiekcie tym zbierają się mieszkańcy do wspólnej modlitwy w okresach szczególnego kultu religijnego (nabożeństwa majowe, różańcowe, koła żywego różańca). Św. Rozalia wzywana jest jako patronka od zarazy, z opowieści naszych pradziadków dowiadujemy się o zarazie bydła, która panowała w naszej miejscowości i zawierzenie dobytek świętej patronce wstrzymało rozwój choroby.



#### -infrastruktura techniczna

Pomigacze są miejscowością, przez którą przebiega asfaltowa droga powiatowa Białystok – Turośń Kościelna z nieutwardzonym chodnikiem. Trasa ta jest obsługiwana przez komunikację publiczną, której pasażerami jest w większości młodzież uczęszczająca do szkół. Równolegle do niej przebiega zabudowana, lecz nie utwardzona droga gminna. W miejscowości funkcjonuje z lat osiemdziesiątych



wodociąg mający ujęcie wody w obrębie sołectwa oraz sieć kanalizacyjna wybudowana w 2003 roku z dwoma przepompowniami do oczyszczalni ścieków w Turośni Kościelnej. Większość mieszkańców przyłączona jest do sieci telefonicznej z ograniczoną możliwością korzystania z internetu. Miejscowość posiada zmodernizowane energooszczędne oświetlenie ulic, wiata oraz zatoki na przystankach dla autobusów, funkcjonujący sklep spożywczo-przemysłowy. W centralnej części wsi znajduje się budynek dawnej szkoły następnie świetlicy mającej za sobą czasy rozkwitu. Po przeprowadzonej analizie remont tego budynku jest zbyt kosztowny, by mógł spełniać obecne wymogi techniczne. Budynek znajduje się na działce, która służy jako boisko piłki nożnej i piłki siatkowej

- gospodarka i rolnictwo

Pomigacze to typowa wieś robotniczo-chłopska posiadająca gospodarstwa niskotowarowe, średnio zmechanizowane. Produkcja roślinna w większości na potrzeby własne z niewielką ilością zwierząt hodowlanych. Na terenie miejscowości brak zakładów produkcyjnych, kilku mieszkańców prowadzi usługi nieuciążliwe dla środowiska. Prężną działalnością może poszczycić się rozwijające gospodarstwo agroturystyczne przyciągające wielu turystów.





## ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest techniką służącą do porządkowania informacji. W tym wypadku ma ona na celu określenie strategii, kierunków rozwoju oraz sposobów realizacji planu odnowy miejscowości Pomigacze. Analiza ta polega na określeniu mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń wsi.

Nazwa wywodzi się od pierwszych liter angielskich słów:

- **strenghts (mocne strony)** – wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu;
- **weaknesses (słabe strony)** – wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu;
- **opportunities (szanse)** – wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany;
- **threats (zagrożenia)** – wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

**Silną stroną** jest samo położenie miejscowości typowo wiejskiej w cichej okolicy, skąd tylko „kroczek” do aglomeracji wojewódzkiej. Mieszkańcy mogą zdobywać wyższą wiedzę i kwalifikacje zawodowe w wielu szkołach i uczelniach, podejmować pracę nie poświęcając dużej ilości czasu na dojazdy.

Selektywna zbiórka odpadów zorganizowana przez władze gminy, indywidualne umowy z firmami utylizującymi odpady stałe oraz istniejąca sieć sanitarna sprawia, że otaczające nas środowisko staje się estetyczne. Brak uciążliwych zakładów przemysłowych sprawia, że przyroda nie ulega znacznej dewastacji. Następuje rozbudowa miejscowości, a nowe ładne budynki stanowią niejako wyzwanie do modernizacji istniejących, co też następuje. Zmodernizowane energooszczędne oświetlenie uliczne nocą daje mieszkańcom w pewien sposób poczucie bezpieczeństwa. Prężnie działające gospodarstwo agroturystyczne przyczynia się do znacznej promocji naszej wsi. Duży atut stanowi położona w centralnej części



miejsowości działka z budynkiem szkoły-światlicy, gdzie w niedalekiej przeszłości kwitło życie kulturalne wsi, rozwój techniki stawia nowe wyzwania dla modernizacji tego nie doinwestowanego obiektu.

**Słabą stroną** naszej wsi jest brak zaplecza technicznego służącego mieszkańcom do spotykania się w wolnym czasie. Drewniany budynek świetlicy wiejskiej uległ zniszczeniu, niesprzyjające warunki atmosferyczne ograniczają możliwość organizowania wspólnych form relaksu. Fakt ten ogranicza w pewien sposób bliższe kontakty społeczeństwa. Istniejący plac zabaw nie spełnia norm bezpieczeństwa, należy go zmodernizować. Część miejscowości ze względu na nieutwardzoną nawierzchnię boryka się z takimi niedogodnościami jak błoto, nierówności, droga staje się nieprzejezdna. Zwiększające się natężenie ruchu drogowego stwarza niebezpieczeństwo pieszym ze względu na brak chodników. Gospodarstwa rolne są rozdrobnione, niska opłacalność produkcji rolnej oraz ubogi rynek pracy powoduje zubożenie części naszego społeczeństwa. Mieszkańcy podejmują pracę poza miejscem zamieszkania poświęcając niejednokrotnie dużo czasu na dojazdy, co ogranicza kontakty w lokalnej społeczności.

**Szansą** dalszego rozwoju wsi jest współpraca z samorządem lokalnym i zaangażowanie mieszkańców w programach pomocowych funkcjonujących w Unii Europejskiej. Pobudzenie aktywności mieszkańców celem zagospodarowania placu po dawnej szkole jako centrum sportowo-kulturalne stworzy możliwość lepszej integracji społeczeństwa, szczególnie nowych mieszkańców naszej miejscowości. Jako dobre rozwiązanie mieszkańcy określają utwardzenie drogi w kierunku południowym celem stworzenia przewoźnikom ekonomicznej sieci komunikacyjnej.

**Zagrożeniem** dla dalszego rozwoju miejscowości niewątpliwie jest tendencja do integracji kulturowej z bogatszym w oferty miastem Białystok, nie są rozbudowywane więzi lokalne. Coraz mniejsza oferta komunikacji masowej sprawia, że młodzież, która jest jej głównym usługobiorcą nie zawsze może pozwolić na dodatkowe



zajęcia pozalekcyjne ze względu na brak możliwości późnego powrotu do domu. Brak zaplecza technicznego do spotkań towarzyskich, szkoleniowych nie nastraja optymizmem, duży procent społeczeństwa nie ma możliwości korzystania z sieci internetowej, która staje się obecnie po części podstawą dzisiejszej egzystencji. Rosnące bezrobocie, niski dochód na mieszkańca w naszym regionie oraz nieproporcjonalny podział funduszy na ścianę wschodnią naszego kraju hamuje rozwój kulturalny naszej społeczności.

### **Planowane zadania:**

- wybudować wiejską świetlicę - miejsce integrujące, miejsce dla spotkań mieszkańców wsi
- zagospodarować, uporządkować tereny wokół świetlicy
- zmodernizować boisko sportowe na potrzeby mieszkańców naszej miejscowości
- przeprowadzić remont kaplicy
- poprawić stan techniczny dróg, wybudować chodniki dla pieszych
- wspólnie z innymi samorządami opracować i wcielić w życie sieć komunikacji publicznej

• stworzenie punktu ppoż. wyposażonego w węże i turbinę

Głównym celem będzie budowa świetlicy wiejskiej. Zgodnie z projektem świetlica wiejska w Pomigaczach będzie obiektem murowanym, jednokondygnacyjnym, niepodpiwniczonym, z poddaszem nieużytkowym. Nie mniej ważnym zadaniem do wykonania jest niezbędny remont kaplicy, szczególnie wymiana dachu i posadzki.

Źródłami finansowania Planu Odnowy Miejscowości Pomigacze będą:

- środki w ramach programów operacyjnych
- środki własne Gminy,
- inne zewnętrzne źródła finansowania np. zarząd dróg, sprzedaż mienia gminy.



Nazwa	Cel projektu	Har - mono gram	Przewidywany zakres robót i koszty
Budowa świątlicy wiejskiej	Celem inwestycji jest stworzenie miejsca publicznych spotkań, organizowania imprez kulturalnych	2010- 2013	Projekt, materiały budowlane, robocizna. Koszt 950 tys. zł.
Remont kaplicy	Zachowanie tradycji religijnych, miejsce wspólnej modlitwy	2011	Wymiana zadaszenia ewentualna wymiana krokwi, wymiana okien, wymiana posadzki, malowanie. Koszt 150 tys. zł.
Zagospo - darowanie terenu wokół świątlicy.	Uatrakcyjnienie czasu wolnego dzieci i młodzieży, stworzenie bezpiecznego przystanku dla dzieci dowożonych do szkoły w Turośni Kościelnej	2013	Rozbiórka drewnianego budynku, utworzenie miejsz parkingowych, modernizacja boiska sportowego. Koszt 200 tys. zł.
Budowa chodników wzdłuż drogi powiatowej	Poprawa estetyki wsi i bezpieczeństwa pieszych	2011	Projekt, materiały, robocizna. Koszt 200 tys. zł
Utwardze - nie drogi gminnej	Poprawa komfortu poruszania się po drodze publicznej	2011	Projekt, firma wykonawcza. Koszt 800 tys. zł